www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 25. — Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 30. січня, 1923.

VOL. XXXI. — No. 25. — Jersey City, N. J., Tuesday, January 30, 1923. — THREE CENTS

ЗА ДВА ТИЖНІ

КІНЧИТЬСЯ ЗБІРКА НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

Українські громади: Візьміться сейчас до діла, щоб виконати сей народній обовязок, який на Вас полягає! Поспішіться, аби до 12-ого лютого с. р. довершити 30,000-ний Фонд!

ДЕБАТА НАД ЗАНЯТТЄМ РУРЩИНИ В СЕНАТІ

ВАШІНҐТОН, 27. січня. — Майже цілу годину займався нині сенат справою заняття Рурщини Францією. В дебаті виявилися так оборонці, як і противники французької політики.

Найбільше оборонця Францію пенсильванський сенатор Рід, котрий говорив, що Америка ще не забула, що Франція та Бельгія були її воєнними союзниками, а Німеччина її ворогом. На його думку, Злучені Держави в найтіршому для Франції разі повинні держатися невтрально. Він зображав Німеччину як заваділку, котрий своїм брутальним поведенням хоче добитися ненależних йому уступств.

Сенатор Овен заповів теж довшу промову в сій справі, але не могучи зявитися на нараді, вислав сенаторам на письмі свою промову, в якій заявляється проти „нападу Німеччини Францією". Дебата, після всякої правдоподібности, буде ще відновлена.

УРЯД НЕ ХОЧЕ ДОПУСТИТИ ДО ЗЛУКИ ВЕЛИКИХ СТАЛЕВИХ ПІДПРИЄМСТВ

ВАШІНҐТОН, 27. січня. — Федеральна торговельна комісія внесла до суду спротив проти злуки цілого ряду великих сталевих підприємств в одно, як се плянували директори Бетлегем Стіл Ко.

Спротив опирається на тім, що нове підприємство булоби монополем, себто зібралоби в свої руки заряд цілим промислом та знищилоби свобідну торговельну конкуренцію (суперництво).

СКАНДАЛ ПРОВІДНИКА ПРОГИБІЦІЙНОЇ АҐІТАЦІЇ

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 27. січня. — В стейтовій леґіслятурі збирається подати внесене на урядове слідство в справі піднесених публично закидів проти Андерсона, голови нюйорської стейтової „Антисалюнової Ліґи", котра є передусім відвічальна за заведене в Америці прогибіції.

Андерсонови закинено, що він вживав свого становища в Лізі для приватної паживи, примушуючи підлеглих собі урядників організації віддавати собі певну частину побраних ними винагород.

Андерсон покищо відмовився предложити нюйорському стейтовому прокураторови книги свого уряду.

ГРЕЦІЯ ПРОСИТЬ О ДОПОМОГУ

ВАШІНҐТОН, 27. січня. — Грецьке посольство оголосило нині заклик полковника Пластіраса, голови грецького революційного комітету, в котрому говориться, що Греція власними силами не може удержувати всіх збігців з Малої Азії та мусить просити Америку о допомогу.

ПРОЦЕС ПРОТИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

НЮ ОРЛІНС, Луизіяна, 28. січня. — Завтра приїзджає сюди стейтовий ґенеральний прокуратор, щоби зібрати в коротці вислід судових переслухань проти Ку-Клакс-Клена та предложити його великій лаві присяжних суддів.

Рівночасно аґенти департаменту судівництва ще далі ведуть слідство в справі злочинної діяльности Ку-Клакс-Клена.

КУ-КЛАКС-КЛЕН ГРОЗИТЬ МЕЙОРОВИ

БОСТОН, Месечузетс, 28. січня. — Бостонський мейор Керлі, котрий недавно публично осудив Ку-Клакс-Клена, дістав від сеї організації погрозу пімсти. Погроза каже, що члени організації пімстилисьби не лише на мейорі, але й на його дітях.

Мейор Іддав погрозу своїм поліційним властям.

ДЕПОРТУЮТЬ ВТІКАЧІВ З ТУРЕЧЧИНИ

НЮ ЙОРК, 28. січня. — В суботу сполудня депортовано з Елис Айленд назад до Европи 51 втікачів з Туреччини, які домагалися в Америці права азилю (захисту) на тій основі, що вони втекли з рідного краю перед релігійними переслідуваннями.

Сих втікачів задержано на Елис Айленд ще давнійше, але їх не відіслано назад тому, бо в конґресі появилося внесене, аби німецьких втікачів з Туреччини допустити без огляду на число, в якому вони приходять. Коли однак конґрес не хотів ухвалити сього предложення, іміґраційні власти рішили сейчас іміґрантів відіслати.

Всіх втікачів відставлять назад до Константинополя.

НОВІ ВОЄННІ ВІДКРИТТЯ

ВАШІНҐТОН, 28. січня. — Знатоки оружа при американській армії придумали від кінчення війни нові поправки при ріжних частях зоруження армії. Декотрі з них будуть певно мати велике значіне для будучої війни, як приміром куля для машинового кріса, яка летить о 1,400 ярдів дальше як куля з машинових кріс досі, а котра робить машиновий кріс о цілу одну третину сильнійшим оружем.

СКЛАДАЄ ВИНУ НА ЕВРОПУ

Гербер Гувер, міністер торговлі в кабінеті Гардинга, розбираючи економічне становище Злучених Держав в своїй промові на річній конференції „національного товариства піску та шутру", заявив, що одинокою перешкодою Америки в її зусиллях до добробуту є економічне замішане в Европі.

Він висказував з великою надією на поправу економічних умов умов в Злучених Державах, звертаючи увагу на поправу кредитових умов, зменшене безробітя та більшу згідливість межи робітниками та підприємцями.

ЛІҐА ПРОТИ „ДАЙ МЕНІ"

В Синсинаті, Огайо, основано так звану „Антай-Гиммі Ліґу", себто „ліґу проти Дай-мені" котра має на ціли боротися проти малих драч, таких як данки „напиво" в готелях та реставраціях, театрах, тощо; милостині старцям і жебракам; безупинні попрошайки зі сторони жени; вічне прошенне цигар, значене книжок, парасоль, нарядів, начиння, і т. д. сусідам, товаришам, співчленам клюбів, урядникам товариств, і т. д.

Щодо домагань жінок до своїх мужів, товариство заявляється за постійною згодою межи подругами щодо видатків мужа на жінку; лишень в той спосіб, як каже товариство, може муж охоронитися перед безупинними та непоміркованими домаганнями жінки до мужа.

Межи точками програми товариства є також точка, котра домагається зменшення домагань дівчат супроти своїх кавалерів — домагань братів їх до театрів, на забави, танць купувати дарунки, возити автами, і т. д. На думку основателя сього оригінального товариства, домагання дівчат до кавалерів є справді обурюючі.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР В БРАЗИЛІЇ

В місті Прудентополіс, в провінції Парана, в Бразилії, отворив лікарський офіс перший український лікар в Бразилії, др Іван Лех.

Він родився в Прудентополіс, де ходив до місцевої української народної школи.

Гімназію покінчив в Сан Павло, а університет в Куритибі. Докторський диплом одержав 19. грудня, 1922. Тепер має він 24 роки.

СПЕЦІЯЛІСТ ВІД ЯЄЦЬ

У Варшаві шукають за якимсь польським поручником Казановським, котрий подав себе за Карпінського і представляючися за представника „Союзу горішношлеських повстанців" вимайнів в заступника одної англійської фірми 12 міліонів марок, обіцюючи зараз достановити ваґон яєць. Поручник втік з грішми, не журячися про яйці.

УКРАЇНЦІ, ПАМЯТАЙТЕ НА НАРОДНИЙ ПОДАТОК!

Від народного податку зависить доля нашої вітчини.

Від народного податку зависить побідна боротьба проти відвічного ворога.

Від народного податку залежить, наше Правительство, наші школи, наші інваліди, наші студенти і все, що серцю нашому дороге.

Нема часу надумуватись. Нема часу відкладати на пізнійше, але треба сейчас податок присилати до каси „Обєднання".

Гроші сейчас по зібранню посилати на адресу:

OBYEDNANYE
Room 608, 136-8 S. 4th Street, Philadelphia, Pa.

СПОРТ І ШОВІНІЗМ

Як далеко може дійти заслілення й навіть у розважних та зимнокровних спортовців, свідчить факт, що польський спортовий союз розважав поважно справу бойкоту чеських спортовців. Тончком до сього є не те, що Чехи перевисшають Поляків на полі спорту, а справа Яворини. Певне чеські спортовці не дуже то будуть сльози лити, що не можуть змірятися з так лицарським противником. Тільки, що буде на весесловяньских змаганнях, які відбудуться у Варшаві?

АҐІТАЦІЯ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯМ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ

ВАШІНҐТОН, 28 січня.— Ґенерал Першинґ, голова американського ґенерального штабу, виступив публично з домаганнєм визначення більших сум на будованнє воздушної фльоти та охоронних средств проти неї, бо на його думку будуча війна буде полягати на нападі берегів з воздуха.

З огляду на те, що аероплян, як доказали проби, може затопити з воздуха всякий корабель, будованнє водних суден не є вже такою конечностю як будова воздушних машин.

НОВИЙ ЗНАТОК ДУХІВ

В одним нюйорськім театрі говорив в неділю др. Вейл Овен, священик анґлійської церкви, що приїхав недавно з Анґлії, аби голосити в Америці свою науку про духи. В своїм відчиті переконував своїх слухачів, яких була повна саля, що духи наповняють увесь простір довкола землі, що вони цікавляться життєм людий та мають на них великий вплив. Він оповідав, що знає се все від самих духів, котрі йому росповіли якто вони стукають, говорять людськими голосами, зявляються живим, живуть по домах і т. д. Пролетент ручив, що в кождім домі в Ню Йорку (себто просто в кождім мешканню людини на землі) є такі духи.

СОЙМОВИЙ ПОСОЛ ПОКРАВ ЛОЖЕЧКИ

ЛЯЦЬКА ПОЛІТИЧНА МОРАЛЬНІСТЬ. — НЕБУВАЛИЙ СОЙМОВИЙ СКАНДАЛ.

БЕРЛІН, 13. січня. (Вл. кор. „Свободи"). — У Варшаві вчинився величезний соймовий скандал, незвичайний навіть для польських соймових звичаїв.

Ще в місяці листопаді було зауважено в соймі по раті, який відбувся в честь одкриття нового сойму, що бракує 120 срібних ложок, виделок і ножів. Шкоду обчислено на пів міліона польських марок. Початково гадали, що крадіж доконала прислуга. Але поліція вислідила, що срібло покрав бувший соймовий посол Юзеф Вальчак, який мав мандат од Холмщини. Посідає він маєток у вартости 190 міліонів мп.

Півчас ревізії поліція знайшла у Вальчака і ніж і 10 чайних ложечок з числа покрадених, а на запитанє, звідки він їх взяв, Вальчак одповів, що купив їх у сакеї. Не зважаючи на се, поліція арештувала файного посла й відправила його до вязниці у Варшаві. Справою тепер займається прокураторія.

Цікаво, що підчас останніх соймових виборів Вальчак також кандидував на посла, але перепав, бо Холмщина цим разом одала свої голоси українським кандидатам. Але підчас попередніх виборів, коли українська людність ще не була зорганізована, Ляхам пощастило провести від Холмщини свого кандидата. І кого-ж вони протели?...

Пригода з „послом" Вальчаком — добра ілюстрація до ляцької політичної моральности. Коли не розбійник — то злодій, коли не злодій — то розбійник, абож те й друге разом, — ось характеристика, яка пасує не до одного лиш Вальчака.

В МОСКВІ ПИШУТЬ ПРО НЕБЕЗПЕКУ РОСІЙСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ВІЙНИ

МОСКВА, столиця Москорщини, 25. січня. — Тутешня большевицька преса далі пише осторогу перед небезпекою російсько-польської війни у випадку польської воєнної зачіпки проти Німеччини.

Большевицька урядова газета „Известия" пише, що совєтська Росія не позволить польським імперіялістам господарити у Східній Европі. З уваги на те Росія піде на поміч Німеччині, хотяй не симпатизує з теперішним німецьким правительством ані з новими воєнними темами в Німеччині.

МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ У ПАПИ РИМСЬКОГО

ПРАГА, столиця Чехословаччини, 25. січня. (Власна телеграма). — Галицький український митрополит граф Андрій Шептицький був дня 8-ого с. м. на авдієнції у папи римського Пія XI. Авдієнція тривала півтора години. На авдієнції митрополит обговорював головно справи української церкви в Галичині і в Америці, між іншим також справу іменовання грецько-католицького епископа в Злучених Державах. Папа римський, як виявилось, добре поінформований про українські національні і церковні справи і ставиться прихильно до визвольних змагань українського народу. Грецько-католицький епископ для Злучених Держав буде іменований в недалекому часі.

Митрополит Шептицький гадає остатися в Римі ще 2 до 4 місяці, а щойно весною або в літі вернутись до Львова.

Польських політиків в Европі вістка про гостину митрополита Шептицького у папи римського вельми занепокоїла, тим більше, що вони недавно заявляли в польській пресі, що папа римський його не прийме на авдієнції.

Рівночасно повідомляють, що митрополит Шептицький познакомився теж з римськими урядовими кругами, від яких дізнався, що теперішня влада Італії незвичайно інтересується українською справою і ставиться до неї дуже прихильно.

СТРАЙКИ НІМЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ ОБНЯЛИ ЦІЛУ РУРЩИНУ І РЕНЩИНУ

ПАРИЖ, 28. січня. — Тутешні часописі подають відомість, що страйки німецьких робітників розширилися з Рурщини до Ренщини, де також стались загальними.

САМОВОЛЯ ФРАНЦУСЬКИХ НАЇЗНИКІВ

ЕССЕН, Німеччина, 82. січня. — Французька окупаційна влада хоче управляти Рурщиною яко французько-бельгійською провінцією.

На місце страйкуючих німецьких робітників Французи хотять спровадити польських та інших заграничних страйколомів.

ФРАНЦІЯ КАЖЕ, ЩО НЕ ВИСИЛАЛА ДО НІМЕЧЧИНИ ЧОРНИХ АФРИКАНСЬКИХ ВІЙСК

ПАРИЖ, 27. січня. — Французьке міністерство заграничних справ видало урядову заяву, в якій каже, що до німецької углевої долини Рур Франція від початку війни аж до нині не вислала ані одного чорного жовніра з Африки.

ЗОРГАНІЗОВАНЄ НІМЕЦЬКИХ ФАШИСТІВ

БЕРЛІН, 28. січня. — Нині створено в Мінхені, в Баварії, німецьку організацію фашистів на взорець італійської.

Зібрались тут делеґати на зїзд фашистів з цілої Німеччини. Зїзд відбувся під проводом Отта Гітлера. На зїзді основано національну соціялістичну партію, яка виразно заявилась проти републиканської влади в Німеччині.

Рівночасно відбулось в Мінхені богато віч, а потім похід улицями. Влада не мала сили заборонити сі демонстрації.

БРИТАНСЬКИЙ МІНІСТЕР ПРО АМЕРИКАНЦІВ

САВТЕМПТОН, Анґлія, 27. січня. — Сюди вернувся з Америки британський міністер скарбу, Стенлі Болдвін, котрий заявив, що справу сплати воєнної позички Америці не так легко полагодити як се може думають в Анґлії. В Анґлії може сю справу полагодити правительство і воно бере на себе відвічальність перед парляментом, а в Америці сю справу віддано Конґресові і правительство може тільки старатись її там переперти. Тепер на ділі ся справа зажежить від політичних керманичів в Конґресі.

Сеї справи, казав він далі, не розуміють в цілій Америці. Во там лише на Сході думають так як в Західній Европі, а на Заході Американці думають по сільському, себто так, щоби продати збіже і худобу. Позатим політика і світ їх не обходить.

Вкінці Ін сказав, що вірить, що до згоди прийде і Анґлія погодиться з Америкою щодо сплати сього довгу.

ЗНОВА ТИФ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ

БЕРЛІН, 18. січня. (Вл. кор. „Свободи"). — Матеріяльне зубожінне української людности й брак найменшої санітарної допомоги з боку польських властий довели до того, що у Східній Галичині знов став ширитись тиф. Пошесть лютує з особливою силою в гірських околицях. По деяких хатах вимерли цілі родини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сіті і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

Se кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон редакції: 681 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1886 Montgomery.

Не зголошення редакціи не відповідає

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЛЬВІВСЬКА „СВОБОДА" ЗНОВА ТИЖНЕВИКОМ.

Недавно по забороні дневника „Діла" львівська „Свобода" зачала була виходити яко щоденник.

Але з початком сього року львівські Українці відновили дневник „Громадський Вістник", а „Свобода" з того часу виходить яко тижневик.

Слід пригадати, що львівське „Діло" від часу польського наїзду на нашу Галичину перебуло вже ізза яцьких заборон отакі переміни:

1. — Діло.
2. — Українська Думка.
3. — Громадська Думка.
4. — Український Вістник.
5. — Громадський Вістник.
6. — Діло.
7. — Свобода.
8. — Громадський Вістник.

Безперечно, що й далі обі українські независимі газети щодня конфіскувані і теж щоднини сподіваються нової заборони.

Американські і канадійські Українці при своїй помочі старому краєви повинні подумати також і про тамошню нашу независиму пресу, яка безупинно веде боротьбу з ворогом, хотяй постійно поносить великі втрати і шкоди.

ЧОТИРИ НАГЛІ СМЕРТИ НА ГОДИНУ.

Протягом одної години в ночи з пятниці на суботу донесено до двох поліційних стацій в Ню Йорку про чотири наглі смерти. В однім случаю, жінка, котра вибралася на купно по склепах, поховзнулася на леду, а відставлена до шпиталю померла на удар серця. В другім случаю мущина, на верха в силі віку, стоячи на двірци надземної зелізниці, з невідомої причини стратив притомність і покотився під поїзд. Там на людину впала вивіска крамниці, видно не цупко привязана, а там знов домівник нехотячи зачадився світляним газом.

Кожда з тих смертий питомо „американська". Ні одна з них неможлива на селі. Кожда з них се вислід звалення великої маси народа в один центр, в місто.

Що більше, ледво чи й одна з тих смертий була завинена. Ледво чи й одна з нещасних жертв могла своєю увагою відвернути нещасний случай, що коштував її найдорожчий скарб, життє.

Газети, що донесли про сі чотири случаї, замовчали про вік, маєток та про родину нещасних. Видно, що небішики не мали великих маєтків, тому й на думку газетярських поклонників маєтків не було цікаво, кілько літ вони, яка родина лишилася по них, як заосмотрені діти, чи лишилися немічні вдови й сироти.

Тимчасом кождий нещасний случай се одна більше пригадка для кождого батька родини, для кождого мужа, словом, для кождого від чийого життя й праці залежить життє других осіб. Се пригадка подбати заосмотрити їх на случай, якби подібне нещастя случилося йому.

Кождий чоловік живе надією, що його випадок не стріне, — без такої надії ледво чи йому й хотілося жити. Але кожда людина, маючи таку надію в серцю, повинна рівночасно заосмотрити свою рідню на всякий случай. Лишень тоді може бути справді спокійним.

Приступаймо й других приєднуймо до Українського Народного Союза, що забезпечує рідню на випадок нещасного случаю.

КОШТА АМЕРИКАНСЬКОЇ ІЗОЛЯЦІЇ.

Бувший илинойский губернатор Ловден критикує американський уряд за його заграничну політику. Ловден, котрого вже тепер вважають одним з найбільше правдоподібних республиканських кандидатів при слідуючих президіяльних виборах, осуджує острими словами передвсім політику відокремлення Америки від справ цілого світа, яку теперішний уряд у Вашінґтоні поклав в основу межидержавних відносин Злучених Держав.

Ловден виказує, що як Америка в найблизчій будучности не заверне зі сеї дороги, то вона потерпить необчислимі економічні втрати. Вона втратить наперед велику частину своєї заграничної торговлі. Ловден нараховує, що страта може досягнути одної пятої части американської кукурузи, одної третини пшениці та половини бавовни.

Очивидно, за сими втратами в торговлі мусять піти відповідні втрати в рільництві, бо ніхто не буде управляти рільничих рослин, на які нема збуту. Значить, засівний простір кукурузи, пшениці та бавовни зменчиться відповідно, а пустарі посунуться в глибину управної землі.

На скілько числа, подані Ловденом, не булиб правдиві, на всякий случай Американцям, заскорузлим в своїм добробуті, вони представляють образово, що Америка без решти світа не може так само обійтися, як решта світа не може обійтися без Америки. Коли один з републиканських провідників підносить боротьбу проти політики власної партії, то се знак, що Америка стоїть справді перед поважним заворотом в своїй межинародній політиці.

„ОДНОГОЛОСНО" СКАСУВАЛА МОСКВА „САМОСТІЙНІСТЬ" НАПАДЕНИХ РЕПУБЛИК.

З Москви, столиці Московщини, прийшло отсе звідомлення про тамошню важну подію з 30-го грудня, 1922.

Перше урочисте засідання зїзду советів Спілки Соціялістичних Радянських Републик (С. С. С. Р., то є, Союза Соціялістічеських Советских Республік) відбулось 30. грудня, м. р. в томусамому складі що й 10-ий зїзд советів російської републики з тою єдиною ріжницею, що делегати советів союзних републик користувались на цьому зїзді однаковими правами з делегатами Росії.

Зїзд одчинив найстарший віком член **ВЦІКА**, Смідович, який свою промову закінчив окликом на честь світової спілки советських републик.

Президію обрано майже в томусамому складі що й президія 10-ого зїзду. Головою вибрано Калініна, почесним головою Леніна.

На зїзді одноголосно ухвалено нову конституцію спілки советських републик. Параграф перший заявляє обсяг **спільної адміністрації**, зосередженої **в Москві, такими справами:** закордонна політика, судівництво про праці, освіта, народне здоровлє, міри й вага, статистика. Параграф 26-ий предбачує вільне виступленнє із спілки кождої із союзних републик.

* * *

Про сю подію в українській пресі вже нераз писалось і ще нераз будеться писати, навіть як вона вже цілком стратить своє значінне.

Бо се важна річ, як легко Москалі роздають нападенім републикам „самостійність", а потім таксамо легко її відбирають. „Одноголосно" все те діється. Комісари прочитали свій проект; „парлямент" (2,000 душ з Московщини і з нападених країв) підніс руки вгору (до сього їх привчила „чрезвичайка") і вже є ухвала. Вже всі републики злучені та обєднані з Московщиною.

Укравло за хвильку часу, що Україна, Білорусь, кавказькі републики, Сибір і т. д. перестають істнувати яко суверенні держави, а стають провінціями одної неділимої суверенної Московщини.

Ухвалено, що всі справи, які ще знаменували державну окремішність поодиноких нападених Московщиною републик, віддається Москві.

Царський, а тепер комісарський Кремль в Москві має усю владу у своїх руках, а ті републики, котрі три роки дурено, що вони далі ще републики, перестали істнувати яко републики. Вони тепер **московські губернії під наказами Кремлю.**

І все те принято мовчки, одноголосно, протягом одної хвилинки на зібранню 2,000 душ в Москві дня 30-ого грудня, 1922.

Ся вельми сумна подія в історії показує, яка „свобода" є в комісарії. Тих 2,000 душ — се бездушна товпа, котра боїться слівцем обізватись, або бодай руки не піднести. Се черева послушних рабів комісарських, котра знає тільки повинуватись багнетови і під багнетом працювати та „закони" ухвалювати.

І не диво. Були там самі Москалі, „вибрані" московськими штиками. З України, Білоруси, Кавказу, Сибірі, московська „червона армія" привезла **московських** послів, котрі мали рішати про долю тих не-московських нападених країв. Чи могли-ж вони інакше рішити?

На сміх і глум рішили ще, що кождий край, підчинений дня 30-ого грудня м. р. Москві, може добровільно виступити з тої московської спілки. Як се можливо, коли комісари з Москви насилають своїх **московських** комісарів на Україну і лише їх голос признають, а їх голос се-ж голос Москви, якого непремінно мусять слухати.

Отак пробує Москва поневолювати і при помочі своїх кадран московщити нападені не-московські краї.

Але нападені не-московські краї, свідомі того, яким злодійським способом на них московські кайдани накладається, ніколи „одноголосної ухвали" з 30-ого грудня, 1922, не приймуть і не признають, але вважати се будуть за виповіджене війни і будуть її поти продовжати, поки московські „одноголосні ухвали" у них не стратять усієї вартости.

Др. Володимир Сіменович.

В СПРАВІ НАШОЇ ДЕРЖАВНИ.

(Докінчення)

VI.

Ми в Шикаґо маємо комітет, котрий стало опрацьовує рівно податку державного. Комітет наш стало збирається на засідання найменьше два рази на тиждень. Обдумує і приготовляє відповідні пляни до збірки. До цего часу ми урядили осьцо: Зібрати всі можливі адреси громадян міста Шикаґо і околиці. Всі адреси тих, що покупували бонди, парохіян всіх церков, товариств і т. д.

Після тих адрес поділити місто на округи.

Кождий округ дістає свого наставника (одного або більше) чи менаджерів.

Менаджер наприклад має 4 бльоки. Він добирає собі помічників тілько, кілько йому потреба. Кождий помічник має що місяця особисто завідати своїх податників, — не більше 15 домів, а не меньше 10.

Податок розложений осьтак: кождий Українець і Українка обовязані зложити **місячний податок.** Не включається і найменьших дітий. Дорослі мущини платять 20 центів місячно; жінки по 10 ц., дівчата і хлопці, що працюють, від 10 до 15 ц., діти до 10 літ по одному центови, від 10 до 16, котрі не працюють, по 2 або 5 ц. Кождий отець родини дістає книжочку платничу, а хто з родини захоче окремої книжки тому дається осібну.

Книжочка має 24 рубрики, т. є. на 2 роки. Замісць вписувати поодиноко, кілько хто заплатив в родині місячного податку, комітет казав відрукувати українські марки (стемпси) в чотирох барвах у чотирох квотах: один цент, 5 центів, 10 ц. і 25 ц. Екзекутор — якби хто рача податку так назвати — дістає від менаджера певну кволу стемпсів і ті стемпси наліплює на квадратик у платничій книжочці. Хто пр. заплатить доляра, тому збирач податку дає стемпсів за одного доляра, приліплює їх на книжочці і прибиває печатку.

Що місяця екзекутори податку мусять здати касовий звіт свому менаджерови, кілько зібрали грошій, а кілько зібрано, покажуть видані стемпси. Менаджери що місяця віддають рахунки і гроші до головного уряду податкового, а той засилає гроші до „Обєднання". Ось це був би короткий начерк нашої програми, як ми думаємо в Шикаґо й околиці перенести ощадткоданне нації, кольонії. Дивує нас, що так мало, майже нічого не чути в часописях, як другі громади приготовляються **до тої вельми хосенної і незвичайно важної справи.** Пишіть другі, а може ми що від Вас переберемо.

Я радив би завести в часописях дискусію на сю тему, а справа податку богато на тім скористає.

Шикаґо, Ілл., 10. січня, 1923.

ХАБАРНИЦТВО В БОЛЬШЕВИЦЬКІЙ РОСІЇ

З 10. жовтня до 15. грудня в совітських народних судах й революційних трибуналах розпочато 958 справ про хабарництво. По справах, які уже розглянуто, засуджено 588 чоловік, виправдано 132. До розстрілу засуджено 22 чоловіка.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ЗГІДНО З §. 56. СТАТУТА У. Н. СОЮЗА, СИМ ПОВІДОМЛЯЮ ВСІХ ВП. ГОЛОВНИХ УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗА, ЩО ПІСЛЯ УХВАЛИ ЕКЗЕКУТИВИ З ДНЯ 2-го СІЧНЯ 1923 Р.

РІЧНЕ ЗАСІДАННЄ

Головного Уряду У. Н. Союза

РОЗПІЧНЕСЯ

В СЕРЕДУ, ДНЯ 14-ого ЛЮТОГО 1923 Р.,

о годині 9-тій рано

в домі У. Н. Союза під ч. 83 Ґренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

ІВАН КАШТАНЮК, гол. рек. секретар.

ПОЛЬЩА В 1922 РОЦІ

(З львівського дневника „Громадський Вістник" із 7. с. м.).

В 1922 р. минуло чотири роки від часу відродженя Річипосполитої Польської. Характерною рисою цих останніх чотирьох літ історії Польщі були її безупинні змагання здобути як найвигіднійше положенне в міжнародніх відносинах і знайти такий напрям її внутрішно-державної політики, який найкраще відповідав би польським здобуткам на зовні.

Географічне положення Польщі, загроженої з заходу Німеччиною, а зі сходу Росією, ще в 1918 р. поклало перед відродженою польською державою альтернативу: або увійти в тісний і цілком щирий союз із силами, які в тому час старалися повалити давну Росію, щоб на випадок їхньої перемоги раз на завше забезпечити східні кордони Річипосполитої та уможливити їй спрямування всеї її енерґії в будучнині всеціло проти західного противника: Німеччини, — або не віючи у вартість отих протиросійських сил і в можливість повного розгрому Росії, повести політику вільної руки та серед загальної завірюхи старатися власними силами закріпити таке положенне Річипосполитої, яке-б виключало всяку небезпеку для її істнування в майбутньому.

Польща вибрала це друге, повівши війну на всіх фронтах і проти всіх сусідів із метою захоплення як найбільше просторів. Була оця війна не так висловом холодної й далекозглядної політичної думки проводу відродженої держави — бо виразної думки про історичну ролю, яку Польща повинна сповнити, цей провід взагалі не мав — як радше очайдушним відрухом сліпого національного інстинкту мас, поколіннями виховуваних тільки спогадами про могутність історичної Польщі, відрухом мас, яких взагалі ніхто не опановував.

В силу щасливих обставин заборчий відрух польських мас скрізь приніс перемогу польської зброї та ні для кого несподіване поширення кордонів відродженої Польщі. Чи територіяльні оті здобутки справді закріпили положення Польщі в майбутньому, чи навпаки ослабили його, про це ніхто не думав: у 1918 р. Польща заграла va-banque на невідомий банк — і невідомий цей банк виграла.

З усіх польських воєн 1918—19 р. найважнійшою для будучини Польщі без сумніву була війна проти України. Цією війною удалося й розторощити тогочасні українські визвольні змагання проти Росії: здобуття Львова Польщею подарувало єдиній, неделімій Росії Київ і з кінцем 1919 р. Польща станула око в око проти Росії, яку мимо і проти своєї волі тільки що спасла.

Тут на хвилю озвався сумнів серед польської суспільности, чи правильно воно було дати волю інстинктови і за ціну відродженя Росії купити польський Львів. Сумнів був непопулярний, непопулярним був похід на Київ у 1920 році. Так, чи сяк — а сумнів зявився все одно запізно і швидко розвіявся.

Правда — цим разом щастя, яке принесло Польщі відродженне її державности, не покидало її і замість розгрому дало їй риський мир, наче би то реваж з боку Росії за дарунок Київа.

Ось зовнішнє положенне Польщі в 1922 р. велика польська держава помік Німеччиною й Росією, держава національно мішана і несконсолідована, держава, якій частини непольських народів,

(Сконфісковано)

М повній грозі поставив 1922 рік перед такою Польщею договір у Рапалльо. Можливість війни проти Росії й Німеччини в будучині, війни, в якій Польща не може мати і не має ніяких надій на успіх.

Слабкість положення Польщі досконало бачуть її сусіди, то-ж не входять у ніякий тісний союз із нею ані балтійські держави, ані Чехословаччина, бо такий союз міг би принести їм повну катастрофу на випадок німецько-російсько-польського конфлікту. Польська зброя, яка здобула широкі непольські землі, не закріпила й не забезпечила, її положення. Побідна Польща не викликала враження ніщо тривкого, вона й не утреслила відносин на Сході Европи.

Тому польська закордонна політика так лихорадочно тримається союза з Францією. Могутність Франції стала conditione sine qua non істнування Польщі. Центр тяжести самостійности польської держави лежить не в ній самій, а в чужій хоч союзній державі. Є це той „Fluch der doesen Tat", який передбачували українські війська, розгромлювані Галлером під Львовом, а який почала бачити польська суспільність щойно в 1922 р.

А внутрішнє життя? Ось від чотирьох літ іде дика борня внутрі польської суспільности за владу, борня, яка з кінцем 1922 р. осягнула в убивстві Нарутовича свій найвищий пункт. Є це борня поміж двома політичними поглядами, з яких ніодин не є правильний. Один з тих поглядів — ендецький бажає принести Польщі могутність при помочі тісної централізації держави й винародовлення — risum teneatis — 30 пр. населення. Другий — погляд ліївці — офіярує Польщі могутність, осягнену деякою децентралізацією і деяким задоволенням національних стремлінь отих-же самих 30 процент не-Поляків, які не хочуть Польщі. І один і другий погляд неправильний: в сучасному міжнародньому доложенню Польщі взагалі не може стати могутньою державою. Неправильно вони ще тим, що не рахуються з фактом таких сильних національно державних стремлінь „національних меншостей" Річипосполитої, що й мови не має.

І це теж поставив у повній наготі 1922 рік перед польським народом: вислід виборів і події в Варшаві, звязані з участю „національних меншостей" у владі ad oculos виказали, що на бездоріжя штовхнула Польщу сліпий національнистичний інстинкт у 1918—19 рр.

Оце скінчився 1922 рік, поставивши грізні перспективи перед зовнішним і перед внутрішним розвоєм польської держави.

Ці перспективи напевно не покращають і в 1923 році. Але вороття не має: в 1918 році пущено камінь по збочу вниз і котиться він далі...

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

о. М. О., Гартфорд, Конн. — Прошу прислати еще раз докладне споводнанє. Найлучше як зготуєте його самі.

МАЛА, АЛЕ ДУХОМ СИЛЬНА ГРОМАДА.

(Дописъ).

Числом невелика наша громада, бо нас всего 30 родин, але коли ходить о народню роботу, то стараємося станути нарівні і з великими громадами. Щоправда, то хоч як нас мало, але маємо ще між собою таких, що мають забиті голови московською дурійкою, та вони не мають ніякої сили. Нема у нас ні церкви ні української школи, але мимотого народня робота не спочиває. У всіх народних справах держимо з цілим нашим народом в старому краю. І тут в Америці, — один боєвий, протипольський фронт. Не забуваємо і на Фонд Негайної Допомоги. Вважаємо, що той, хто дає жертву на оборону Рідної Землі, є жовніром нашої геройської Галицької Армії, і що обовязком кождого Українця в Америці стати в ряди тої Армії.

З нагоди Різдва пійшли в нашій громаді з колядою Іван Богдан, Антін Федорович, Дмитро Грицей, Іван Турецький і наколядували 20 дол. на Фонд Негайної Допомоги, 10 дол. на Рідну Школу, 5 дол. на український університет у Львові, 5 на У. С. Стрільців на Чехах, а 5 дол. на сироти в Филадельфії, Па.

При тій нагоді кличемо свою парохію на Блек-Рак, Бофало, Н. Й., щоби також доложила свою цеголку до народньої роботи, і щоби разом з Блек-Ракською громадою вписалась на лісту українських борців, а не відтягалася від народньої роботи, як це було до сього часу.

Колядники.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ, ЦЕРКВИ, ТОВАРИСТВА І КОМІТЕТИ ТА ВСЕ СВІДОМЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО!

Фонд Негайної Допомоги вже кінчиться. Доложіть своїх трудів і піднірть громадно ту так важну збірку! Подбайте, щоби в списах жертводавців виднілo Ваше власне імя та імя Вашої громади на відповідним місці. Списи жертводавців — це списи українських жовнірів в Америці. Коли Ви ще не вписані до лісти українських жовнірів-борців, так впишіться і то зараз, виповнивши ще сьогодня ту картку та висилаючи її враз грішми на адресу:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

П. Т. З отсею карткою посилаю на Ваші руки суму $.....
словами ..... доларів, на Фонд Негайної Допомоги Рідному Краєви. Гроші ті мають бути вжиті Галицким Урядом, якого головою є Др. Евген Петрушевич, на боротьбу о визволення Галичини з під ляшського наїзду. Посвідку прошу мені прислати на таку адресу:
.....
.....
.....

Богдан Лепкий.

У ВАНЗЕ.

Недалеко від моєї
Хати озеро в долині
Цілу до нього дві дві,
Корбаний на пустині.

Озеро сумне зимою;
Ні то лід, ні плещуть хвилі.
Похилились над водою
Верболози довгогилі.

Верболозах часы кигиче,
Що відбились від свого стада;
Кожно котось він кличе, —
Не відгукується громада...

Грінки перед вікнами тут,
Гнуть ними під біллєм берёз
Сумні вітер жартує,
Ще сумніший від сліз.

Тут тутешня сивуче
Вітер, мороз і сніги,
Нам так чуже тут дуже,
Нас скука і жаль навкруги.

Грінки перед вікнами тут,
Гнуть ними під біллєм берёз...
Тільки зайчика бракує
Стежка диких ніг.

Вікно зовсім горять. На стінах
Портрети старосвітських дам.
Ковзає... лишар на колдрах,
Мені моє бюрко... я сам.

Мені усміх був чудовий
Ніколи не побачу ніколи).
Замкнені очі, піднесені брови,
Вже розхиляються поволи.

Чуєш. Ось-ось залунає
Мій сріблистий дзвінок.
Стоїть невідоме блукає
Мій недомовлений замок.

Сумовано було до цьогоі
Ждалась тріки непростимі!)
Ні, рад, що сніг білий упав,
Бо тепер йду, як по білім килимі.

Болота ніде, ані груд,
Ясно і чисто і рівно.
Я хорошо не вчититься слід
Йду як до тебе, царівно!

Я боко кріпко стій!
Я побіду твердо вір!
Ти на перебій,
Як бистра струя з гір!

Нікого не жахайсь.
(Що гірше від кайдан?)
Тільні не підлизайсь
Ти над судьбою пан!

Судьба — залізо, ти —
Молот і ковадло.
Ударно бий гати,
Щоби зробилась сталь...

Лиш серце ная буде.
Яким було колись
Як буря прогуде,
Щоб цвіти розцвівсь!

ПЕРШИЙ РАЗ В НЮАРКУ!
Заходом „Українського Аматорського Кружка"
Ставить з найкращими добрими силами трьохактовий комедію в 5-ох діях, з вокальними й співами і танцями
Семена Кобдель
ДІВОЧІ МРІЇ
В СУБОТУ, 3-го ЛЮТОГО 1923
в Робітничій гали під ч. 59 Beacon St., Newark, N. J.
Початок точно о годині 7.30 вечером.
ВСТУП 50 ЦІНТ.
Керівник арт. п-ні Ю. Шустакевич.
Диригент хору д. Гр. Романкіз.
Для представлення буде приготовлений сценічкова оркестра під проводом п. Романа Кузьми.
Українська Громадо в Нюарку! Прийдіть в рідній краю і голос його нехай до нас і кличе: Ратуйте! Ратуйте! Ми лях-татарської неволі і муки! Тепер прийшла пора для нас! Ми потонули наш рідний край зпід ярма жорстокого ляха, котрий руйнує і нищить наших молодих борців, а на свободу знущається. Тож ми самі штука малюємо образ, де лях-татарин зводить наших невинних молодих українських хлопців. Длятого просимо всіх Українців Нюарку до численної участи. Бо нам найбільш причинимось своєю участю до визволення рідного краю з неволі Українського Народу. Бо це є **призначено на Боївку в Галичині.**
КОМІТЕТ.
25,27

CLEVELAND, O.
В 62 літну річницю смерти нашого Батька Тараса Шевченка, Молодечий Драматичний Кружок при парохіяльній школі, Калиди Евено відограє
В НЕДІЛЮ, 4-го ЛЮТОГО Б. Р.
два представлення
„ВІНОК НА МОГИЛУ"
в 2-ох актах
І „КОЗАЦЬКІ ДІТИ"
в 2-ох актах
(ч. 2 є п. актом рухомої образи)
в гали Кореня, Вест 11-та улиця.
Початок о годині 7.30 вечер.
Сим запрошується всіх (любителів) драматичних виставлень в Кліфленді на ці представлення. Сьвяко приготовлено для наших театральних аматорів.
25-26 КОМІТЕТ.

ДОЛЯРИ ДЛЯ РОДИНИ В КРАЮ
ми вам переплемо під гарантією і ваша родина отримає ДОЛЯРИ НА ПОСЛІДНІЙ ПОЧТІ. Не посилайте в листах бо пропадуть. Оплата за пересилку не велика. Також колектуємо гроші з краю за грунт і виплачуємо в долярах в Америці.
ШИФКАРТИ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ
купуйте в нашім Бюрі. Наші офіси у Львові, Тарнополі, Станиславові і инших містах поможуть вашій родині і опікуються. До того, ми вам гарантуємо, що наколиб вам на родини не могла приїхати з якоїсь причини, так ви стратите на шифкарті тільки ДЕСЯТЬ ДОЛЯРІВ. Продаємо шифкарти до краю і полагоджуємо всі грунтові краєні справи. По інформації пишіть до:
AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
20 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
(Philadelphia Office: 322 N. 8th Street)
ЗА УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШУК, пред.

Михайло Рудницький.

МОРОЗИ.

На сніг упав мороз. Завило
поля; стежку за стежкою,
Під прозірчастою мережкою
дріжне сад немов пухнате віяло.

Рядами між дітьми повитими
берізка за берізкою.
Гилля — клинка над кожною
в осяйних сталактитами.

Вікно з учора завороженє
змішало сни із казкою...
танцює ще Перро із Маскою,
із кровю-лід, а вином-морожене...

Нема слідів, що до світання ми
бігали вічкою сніжною...
Невинність скрізь. — Посвистую
рознїжений бажаннями.

Колиб зворушення, що пристане
мережку тут за краями
могло родитися кришталями;
студеними та прозрачними!

Останній згук людського гамору
в зітханнях серця десь вищукую.
Колиб життя було сполукою
як сній цей: з цукру, пуху й мрамору!

НА ФОНД РІДНОЇ ШКОЛИ.
(Через „Свободу").

З нагоди свят Рождества Христового, Український церковний хор в Бейон, Н. Дж. закладував на фонд Рідної Школи, котру то жертву зложили отці особи: Никола Жирій, Іван Когут, С. Хандога, Петро Мартинів, Андрій Бесарабо, Мих. Шалашей, Евстахій Щомак, Панько Задорецький, Микола Пугас, Андрій Романів, Мих. Кошінський, Василь Кобрин, Іван Ковзак, Вас. Павлунович, Ілько Курилів, Лука Гавазин і Григорій Бервзюк по $1.00; Дмитро Липовий, Іван Лаба, Йосиф Теліпишин, Розалія Гринчишин, Олена Білик, Іван Шепинин, Йосиф Литвин, Б. Рулькевич, Іван Мельник, Олекса Ревульский, Іван Лабай, Онуфрей Прганчук, Николай Мартинів, Стефан Марко, Петро Карів, Находок М. і Закалужний Іван по 50 цнт.; Михайло Ганкевич і Н. Н. по 25 цнт. — Разом..... $26.00

Попередно оголошено $302.56
ДОСІ ЗІБРАНО $328.56

НА ФОНД ВДІВ І СИРІТ
(Через „Свободу")

Дмитро Булій з New Castle, Pa., колядя ..... $40.75.
Коляду зложили: Андрій Сторк $5.00; Іван Дідьо $4.00; Дмитро Булій, Дмитро Озарч, Онуфер Верескюк, Іван Лисогір і Кароль Волянський по $2.00; Теодор Никульчиюк $1.25; Андрій Ліско, Михайло Мудрик, Юліян Ліско, Стефан Прох, Василь Рубашевський, Томаш Фубас, Іван Міськю, Василь Фабин, Семен Сбінщький, Ілько Гадій, Микола Кава, Йосиф Кушнір, Василь Мудрик, Вацислав Прученький, Стефан Шевчук, Андрій Ворик, Никола Кандичук і Іван Кубич по $1.00; Дмитро Вавринин, Антін Мунджевич, Григорій Василюк і Федько Сиротюк по 50 цнт.; Стефан Сидорчук і Василь Підпарський по 25 цнт. Колядували: Дмитро Булій, Онуфер Верескюк, Андрій Віско і Дмитро Озарч. Всім жертводавцям складаємо сердечну подяку.

ЗАКЛИК ДО ГРОМАДЯН ПОВІТ ДОЛИНА.

В таборі Йозефін на Чехах, перебуває під цю пору кількох старшин і понад двайцять стрільців з пов. Долина. Трьатіє скитались по чеських таборах героїв нашого повіту, та їх грудне матеріяльне положенє кличе до Вас краяни прийти їм з негайною помочию хотьби з найдрібнійшим датком. Вороги ще не вступив з нашої святої землі, а виснажених голодом і холодом наших скитальців ждє земний смерть, щоби осягнути остаточну ціль. Кривіє їх сини. Жертви висилати на адресу: Evhen Rudyj, poruczník, Ukraj. voj. tabor „B" v Josefove, Csl. Republ., Europe.

Лука Самборський.

Єгіє, Pa. Бр. св. Петра і Павла, від 40 У. Н. Союза ухвалило колядувати на фонд Інвалідів, Січових Стрільців і Студентів в Галичині. Колядували: М. Пеленський, Н. Гаврілів, Йосиф Вітковський, Іван Пеленський і Василь Юрцин. Закольодовано $13.40, а в надолиності 1922 р. ухвалено висилувати в касі $10.00 — разом $23.40. Сю суму розділилисмо на три части: Інвалідам $7, Січовим Стрільцям $7, Студентам $7 — разом $21.00, а $2.40 остає в відділовій касі. Тих 21 долярів висилано через „Свободу", а звідтам де, їм слід.

На ту ціль зложили слідуючі жертводавці: І. Пеленський і Д. Ковальська по $1.25; Іван Лукач, Г. Ковіл, І. Кавчак і В. Томс по $1.00; Ф. Юш 55 цнт.; Ф. Вітковський, В. Юрцин, М. Конколович, Габурський, А. Маковський, Д. Сидерський, Б. Кудла, Т. Сапшуру, М. Пеленський і В. Пеленський по 50 цнт.; О. Ризак, І. Окон, М. Боденик, К. Гаврілів і В. Гаврілів по 25 цнт.; А. Гаврілів 10 цнт. Жертводавцям складаємо сердечну подяку. — **М. Пеленський секр.**

ДОПИСІ

АЛЛЕНТАВН, ПА.
І знов 10 долярів на викуренє Ляхів.

Тутешний громадянин, Стефан Дацик, складаючи на руки Дмитра Рудакевича $5.00 на фонд Н. Д. Р. К сказав: Я хлопець здоров і сильний та жаль мені лиш того, що не можу своєю силою пімститися на Ляхах. Зате я причиняюсь маленькою лептою для тих, котрі за мене пімстяться. Проте даю $5.00 та відішліть їх до Нашого Бюру до нашого представництва.

Другий Федорій Лось, зложив також на руки Д. Р. $5.00 зі словами: Мені встидно, що збірка негайної помочі уже кінчиться а я на нїм еще нічо не дав. Ожже даю $5.00 і з днем нинішного Нового Року желаю, щоби до другого року наша ненька Україна була уже вільна, та щоби синьо-золотистий прапор повівав горою над усіми вільними землями України.

Хай завалиться Польща і всі вороги України хай загинуть без сліду!

Як поступлять так всі Українці в Аллентавн і по усій Америці, то скоро діждемся свого „слушного часу". **Д. Р.**

До Високоповажаного Пана Дмитра Рудакевича, Алентавн, Па.

В згодженю пересилаю Вам посвідки Фонду Негайної Допомоги на квоту 10 дол. для Шановних громадян Стефана Дацика і Федора Лося.

Сердечно дякую Славним жертводавцям за їх допомогу, зложену на боротьбу о визволення рідного краю.

Щиро дякую Вам за ласкавий труд та остаю
з глибоким поважанням
Др. Л. Мишуга,
За Представництво Галицької республики.

—o—

МІННЕАПОЛІС, МІНН.
Всенародне віче.

Згідно з закликом екзекутиви „Обєднання" „Нар. Комітет" міста Міннеаполіс скликав на день 17 грудня 1922 всенародні збори. Ціль зборів була оподатковання і справи просвітно-організаційні. По річнім звіті, який принято до відома, збори чинили старому комітетови довіря та подяку за його працю. Звіт доказав ясно, що комітет розумів вагу хвилі і відповідно до сего робив все, що було в його силах, доказом чого є се, що наша громада була все одною з перших там, де серед нього вимагав народний обовязок. Читачі Свободи могли бачити, що нема фондів, на якіби міннеаполська громада не зложила більших або менших сум.

По звіті і виборі нового уряду на рік 1923, приступлено до найдекучійшої справи, а саме народного оподаткованя. Бутнє. Звіт доказав ясно, що комітет розумів вагу хвилі і відповідно до сего робив все, що було в його силах, доказом чого є се, що наша громада була все одною з перших там, де серед нього вимагав народний обовязок. Читачі Свободи могли бачити, що нема фондів, на якіби міннеаполська громада не зложила більших або менших сум.

По звіті і виборі нового уряду на рік 1923, приступлено до найдекучійшої справи, а саме народного оподаткованя. Бутнє. Звіт доказав ясно, що комітет розумів вагу хвилі і відповідно до сего робив все, що було в його силах, доказом чого є се, що наша громада була все одною з перших там, де серед нього вимагав народний обовязок. Читачі Свободи могли бачити, що нема фондів, на якіби міннеаполська громада не зложила більших або менших сум.

Оподаткувалися слідуючі добродії: о. В. Гривнак по $2.00 місячно; по 1 долярови: Никола Грубрин, Іван Шміганівський, Іван Кощова, Яків Грубрин, Василь Комар, Никола Дмитрук, Петро Вонс, Олекса Пилатюк, Антін Прощай, Петро Угринчук, Василь Кордуба, Петро Кулинйк, Петро Боднаренко; по 50 цнт. місячно: Никола Банджура, Олекса Козак, Мих. Андрушевський, Йосиф Литвин, Онуф. Шабатура, Петро Чучиан, Петро Андрушак, Іван Самотюк, Сильвестер Рихлій, Петро Парій, Григ. Пастушенко, Іван Сухорович, Петро Гайвар, Дмитро Колтик; по 30 цнт. Іван Кулинич; по 25 ц. місячно: Петро Качмар, Катер. Качмар, Олекса Вонс, Петро Куліковський, Марія Гогра, Іван Прощай, Василь Рефцьо, Павло Шабатура, Текля Петрик, Михаїл Гусак, Петро Бутрин, Пилип Пікула, Волод. Сирота, Павло Федорців, Василь Кузів, Катерина Гоца, Григор. Федушко, Олекса Рудинський, Пилип Дюк, Антін Степанчак, Василь Сопотюк, Кирило Сокіл, Дмитро Вовк.

На Негайну Поміч Рідному Краєви зібрано на зборах 54.75. Спис жертводавців буде оголошений в часописи „Свобода". Згадану суму переслано до Вашінгтону, Д. К. (Місцеві амер. часописи подали довші або коротші звіти про нашу справу).

Секретар.

—o—

ЛУДЛОВ, МАСС.
Новий відділ У. Н. С. з колядою на „Рідну Школу".

У нашій місцевости живе чимала громада Українців. Буде тут нас около 200 родин. Але помимо того числа, нема великого сліду якої небудь народної роботи. Читаємо в часописях, як другі укр. кольонії організуються, як всюди збирають помічі на рідний край, як оподатковують себе, щоби тільки сповнити свій обовязок для свого народу. Бо і когож не стисне серце, як почує, які дива виправляють ляцькі опришки на нашій земли. Ізза моря доходять тяжкі стони бітих, катованих братів. Ізза мурів тюрем доноситься аж до нас гіркий плач тисячів українських вязнів, увязнених і мучених за те тільки, що вони сміють любити Україну. На чужій і наша молодь кнутьсь в шкільних школах у голоді та холоді, а бідні недобитки нашої геройської армії переносять тяжкі злидні. Калїки, що утратили здоровлє за нашу справу простягають до нас руки з просьбою о поміч. Вдови і сироти по упавших героях і мучениках за волю України живуть у великій нужді та просять від нас хоч на кусок хліба, хоть на лахи, щоб прикрити тіло. Вражка линня гуляє по краю, здирає і карає безправно наших найлучших людий. Розстрілюють найбільше бравих хлопців, щоби застрашити усїх, щоб і руки не здіймилися до оборони проти грабіжників. Нашу землю заселюють Мазурами і кацтами, що служили у їх розбишацькій армії.

Скрізь по українській земли плач і тревога. Тяжкий сум оповив наші села непроглядним чорним туманом. Знесилений, мучений народ не має змоги помогти собі. Та поміч мусить прийти від нас, від тих, що живемо на свободі і в щастю у Америці. Чи останемо глухі і німі і непорушні на всю ту муку наших рідних людий?!

Чи ми, Українці в Лудлов, не той самий нарід, що другі у країнці в Америці?! За довго ми спимо! Уже країна пора стати поруч із усім народом! Наша славна організація У. Н. Союз все стояла і стоїть на чолі всякої доброї роботи. Згорнім ся проте усі під її стяг. Уже і в нас заложено 253 відділ У. Н. Союза під іменем „Тов-о ім. Ів. Франка". Якраз тепер є найлучша нагода стати членом, бо У. Н. С. приймає еще через цілий звітний без ніякого вступного. Нуже браття і сестри, покажім, що і ми не виродилися, що і нам дорогі свої люди, своя вітчина. Згуртовані разом в У. Н. Союзі станемо в одну лаву з усіми правдивими патріотами в Америці, а притім забезпечимо себе і свої родини в найбезпечнійшій організації в Америці.

Наше нове тов-о ім. Франка, від 253 У. Н. С., порішило піти з колядою на „Рідну Школу", на що зібралисмо $23.75. Мала це сума, але сподіємося, що це тільки початок. Ми віримо, що наша громада не зложена із камінних сердець та що скоро прилучиться до рядів нашої патріотичної еміграції.

На „Рідну Школу" зложили отсі: По $1.00: Іван Сорока, Макар Пукиш, Олексій Бокалець, Петро Павлів, Мих. Федорів, Мих. Мельник, Андр. Дайняк, Теод. Звіжинський, Дамян Нарко, Дм. Нарів, Ів. Фурман, Петро Яців, Іван Андрусів, Мих. Мислівський; по 50 ц.: Вас Зварич, Пилип Жовтий, Мик. Щербій, Кондрат Ярємко, Прокіп Ганущак, Йосафат Яців, Ю. Ниціук, Петро Турко, Яким Федорас, Теод. Лисевич, Ів. Воронка, Ілько Гнатів, Дм. Мишилський, П. Пилипів, Ів. Приступа, Ст. Наливайко; по 30 ц.: Марія Горкун; по 25 ц.: Йосиф Чорній, Т. Заячківський, В. Савацьк, В. Босик, Гр. Король; по 10 ц.: М. Сорохтей, С. Костів.

Сердечна подяка хай буде ціснена тов. ім. Франка, що потрудилися колядувати, а усім жертводавцям щире спасибі! Та ще раз клич до усїх: Вступайте до У. Н. Союза і до нашого відділу 258-о!

Іван Приступа.

ЧИ Є ЩЕ?

Чи є ще тая хатина,
Де я ся родив?
І гостинець, куди літом
Я в поле ходив?

Чи садочок той вишневий
Цвите як і цвив?
А з садочку чи дунає
Солов'ейка спів?

Чи так як довго в садочку
Дзусь пчіл пильнує?
І літом медок солодкий
З улиїв помпує?

Чи є ще тая стежка,
Що вела у сад?
І острішок, по котрім так
Вплітавсь виноград?

Побіч острішка калина
Гейби говорила,
І пречудним своїм цвітом
Всьо зі сну будила.

Тепер там нема калини,
Вже нема і саду.
Ні хатчини ні острішка,
Нема й винограду.

Зруйнували, спустошили,
Ані не пізнати;
Там могили, а де ями
Від кулї з гармати.

Павло Романишин.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПРАЩАЛЬНИЙ ВЕЧІР П. КАРМАНСЬКОМУ В БРАЗИЛІЇ

Українська громада в Куритібі зготовила на прощанє п. Карманському пращальну вечеру. Дня 5. грудня м. р. о 8. год. вечером в салі товариства Т. Шевченка українська місцева громада пращала відпоручника Галицького Уряду проф. п. Карманського. До спільної вечері засіло кількадесять осіб.

Підчас вечері о. Рафаїл Крициький в імени громади в бесіді підніс заслуги, які професор Карманський поклав для українського загалу у Бразилії. Бесідник згадав, що проф. Карманський се одинокий український інтелігент у Бразилії, котрий без пляни прибув туди, працював, і не сплямивши нічим совісти своєї, вертається до Европи. Дякуючи за працю, а желаючи щасливої дороги і повороту — закінчив бесіду о. Рафаїл.

Опісля в імени товариства промовляв Трофим Ткачишин.

Під конець вечері забрав слово, проф. Карманський. Його слова дрожали; говорив зі зворушення. Дякував за прихильність, якої дізнав від української еміграції у Бразилії, за послугу з яким Україні забиралися обєднання себе в організацію „Український Союз" Бразилії. Він закінчив своє слово бажанням, щоби „Укр. Союз" усталився і поширювався по кольоніях.

В імени шкільних дітий вручила Анна Рева жмут цвітів, а в імени українського жіноцтва вручила чудовий букет пані Андрусевич.

Карманський посітив ще родину п. Андрусевича, від котрого одержав гарний дар, 5 шкір бразилійської звірини. Рано, слідуючого дня, звірини. Рано, слідуючого дня, на стації зелізничій богато Українців прощало професора Карманського. О. Рафаїл Крициький відпровадив відпоручника Галицького Уряду, аж до Гважини.

ФАРМИ!
ВЕСНА ЗБЛИЖАЄТЬСЯ, ЧАС ДО ДІЛА!
Фарма велика в Montville, Conn., 250 акрів, в добрім місци, 100 акрів до плуга, 150 пасовиска і грубий ліс. Дім з 14 кімнат. Стодола, стайні і шопи досить добрі. 10 штук рогатої худоби, 2 доїні, 4 свинцї, понад 200 курий. Всі знаряди рільничі і домашнє умебльованє. Спродам все за 8,000 тисяч, половина готівкою а решта на малі сплати на довгі літа. До школи і міста дуже близько, пару мінут ходу. 8 фабрик в тій самій місцевости. Причина спродажи незгода зі сусідьком. Хто хоче знати близші інформації, прошу голоситися до: **JOHN CHOP, P. O. Box 42, Montville, Conn.** 22-26

НА ПРОДАЖ ФАРМИ
які можна набути тепер дуже дешево і урожайної земли. Фарми великі і малі до вибору. Голоситися до:
DM. HNATYSHYN,
Box 144, Pittsfield, Pa. 17-

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ В ГАРНІЙ ОКОЛИЦИ БЛИЗЬКО НЮ ЙОРКУ
нові доми готові до замешкання на легкі сплати.

3 РУМИ $850
готівкою $200, $15 місячно
4 РУМИ $1025
готівкою $325 і $20 місячно
5 РУМІВ $1200
готівкою $450 і $25 місячно
(Доми разом з льотами). Вода, газ, електрика, гаряча вода, ванна, школа, церкви і шторн на місци.
ГРИГОРАК,
Room 74
180 BROADWAY, NEW YORK, N.Y.

ВИЙШЛА З ДРУКУ „ВЕРХОВИНА"
сольова пісня в акомпаніяментом фортепяна.
Уложив і видав МИХ. ЗАЗУЛЯК.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA",
43 Grand Street, Jersey City, N. J.

BOSAK'S HORKEVINO
REG. U.S. PAT. OFF.
"Nature's Tonic"
ДЛЯ РОДИНИ
ДОМАШНЄ ЛІКАРСТВО
ВИ ЧУЄТЕСЬ ОСЛАБЛЕНИМ І ЗНИЩЕНИМ
Се можна поправити—Ви можете бути сильним, повним життя — добре спати і добре їсти уживаючи БОСАКА ГІРКЕ ВИНО, відновитель здоровля ВІД 1894.
У всіх шторників.
BOSAK MANUFACTURING CO.
Scranton, Pa.
Copyright 1921

КУПУЙТЕ НОВУ КНИЖКУ „ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ"
Ті зміст такий: Поворот до рідного села; Дома і на цвинтарі; Дерев'яний Христос; Тихий сільський рай; Кермиче біля хреста; Неділя на селі; За потоком; Юрко; Грім з ясного неба; Матвій; На перший огень; Перші вогні; Мадяри в селі; Смерть і похорон Федяки; Селянське серце; Утікачі; Везуть ранених; Битва; Сліди цісарської забави; Кубанці в селі; Сплати; Обрусєтєм при роботі; Шпигуни; Жиди; Гіркі думки; Матвієвий метод; Святий Вечір; Покутуюча душа; Сказка за силача; Лиш йістка; Весна; У шпитали; Мед

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ

Долярами або по курсі до всіх частий світа, скоро і дешево, почтою або телеграфічно.

ПРОДАЖА ШИФКАРТ

До 1 з краю на всі лінії по цінах компанійних. Виробляємо паспорти і афідевіти.

СПРАВИ КРАЄВІ

Нотаріяльні полагоджуємо скоро і успішно.

Зладжуємо всякі правні документи.

ЧОТИРИ ПРОЦЕНТ

Платимо від ощадностий. Провадимо чекові конта. Маємо касові скринки до винайму.

Голосіться особисто або листовно і рідній мові до:

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ДОКТОР БІДНОГО ЧОЛОВІКА.
Тисячі вилаорювали.

З цілого світа дістаю листи від людий, котрі були хорі, котрі пишуть мені як багато почав їм мій кровний Чай.

Є він доктором бідного чоловіка, позаяк є він легкий до приправлення і коштує дуже мало.

Він усуває затвердження жолудка, печінки і кишкові слабости. Уживаний горячий, помагає в знищенню перехолодження і хоронить перед інфлюенцією, запаленнєм та другими хоробами.

Болгарський Зільний Чай продається всюди аптикарями або асекурово почтою 1 велика фамілійна пачка $1.25, або 3 за $3.15, або 6 за $5.25. Адреса: H. H. Von Schlick, President Marvel Products Company, 29 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

French Line

ПЕССІШНА ЇЗДА НА І З УКРАЇНИ

La Bourdonnais	Feb. 8
Rochambeau	Feb. 15
Roussillon	Feb. 22
Chicago	March 8

Знамениті вигоди—кабіни на два чотири і шість людий — умивальні і вода в кождій кабіні. Їдальня, ванати для курців, бара, голярня, отвертї накриті покажи, славна французька кухня, вино і пиво даром при столі, музика, танці. Перевідчик на кораблі.

Спеціяльний корабель S.S.Pologne подучується з S.S. Paris в Гавре і бере пасажирів до Лібавн. Французьке віза не потрібне на американських і українських паспортах.

По всі дальші інформації голоситься до місцевого французкої пошт агенту, або офіс компанії
19 STATE ST., NEW YORK CITY

ЩО ТИ РОБИШ СЕГОДНЯ ВЕЧЕРОЙ?

Коли Ти ідеш в пуа-рум, до музик, граєш в карти

ТВОЯ БУДУЧНИНА—МРАЧНА

Коли Ти запишешся до нашої школи і почнеш вчитися англ. язика

ТВОЯ БУДУЧНИНА—СВІТЛА

Знание англійського язика в Америці необхідне. Не треба говорити, що незнание його тут часто перешкаджає Вам дістати роботу.

Ми гарантуємо, що по уплаві 3-ох місяців від дня вступу до нашої школи, ти будеш говорить, читав і писав по англійськи. Пробну лекцію і подрібности висилаємо за 10 цент. грішми або марками, можна канадійськими. 82,84,86

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
Dept. 46, 525 W. 47th Street,
New York, N. Y.

ЧИ ВИ ХОРУЄТЕ?

Як так, то пошукуйте хоруватн, коли наші знамениті ріжні гербати вироблювані після рецепт найславнійших світових докторів, знають найбільше застарілі хороби, як: ревматизм, жолудок і кишок, корчі жолудкові, хороби серця, нервовість, брак апетиту, брак сну, біль голови, біль в жолудку, запалення слідої кишки, геморойні суші і кровані, біль женщин в грудї, біль крижий, неправильний столець (затвердження), словом тоть поно жолудок, чистить кров і надає плинів до травлення.

Сотни подяк одержуємо від чинших жолудкових і кишкових недужих, що вичерпуючи найбільше застарілих хороб, не знайшли лікарства ані операції помочи не могли. Гербату до замовлення шлють хори зі всіх країв. Пачка цієї гербати коштує $1.75, дві пачки тілько $2.75, котрі спевность раз вилікують. Гроший не присилайте, вгадайте до листа лише 25 цент. марками на кошта пересилки, а за ліквідо заплатите при відборі. Пишіть на адресу:

M. J. MEDICAL CO.
1449 N. Wood St., Chicago, Ill.

К. Лаврінович.

ТУГА ДУШІ.

I. МАНІВЦЯМИ...

Боротьба Добра і Зла, що повстала в нетрях віків, тріває і досі. Дух руїни не перестає змагатися з Духом творчости, вишукуючи для цього все нових і нових засобів, використовуючи скарбницю найрізнороднійших теорій раціональної культури. Плоди цеї культури — плоди дерева добра і зла — остільки отруїли духове єство сучасного людства, що воно при всій своїй розумовій розвинености не тільки — що не поступилося наперед до Джерела свого повстання і призначення, а навпаки — відійшло настільки, наскільки не відходив від нього чоловік печерної доби. Вічна трівога нервісного інстинкту, що заставляла печерного мешканця відчувати в собі душу і шукати Бога, в наші часи замінилося холодним міркуванням „всесильного" мозку, який працює переважно для низьких вимог тіла, переважно — задовольнення шлункових та полових потреб. Література наша: Габріель д'Анунціо — „Надсолода" і О. Арцибашев — „Заздрість", техніка: хірург Кохер, що робить операцію серця, і фабрикант Крупп, який працює для знищення того серця. Визвольні гасла миротворчих політиків істнують для того, щоб поневолені несміли домагатися свого, стоптаного сильними, природного права. А поза тим усим наша сучасна, „модерна" поезія на чолі з італійським футуристом Маріянетті виспівує „душу заліза" (в українського поета П. Тичини „Псалом Залізу") і радить виконувати кости полегших у крівавих боях і робити з них вибуховий матеріял для дальших змагань. Словом сказать, переводиться різня „священних гусей", при чому ріжуть самі себе... наскільки це є льогічним, хай уже думають матеріялисти, яко спеціялисти всяких таких комбінацій... Бачимо инше: людська душа, що виявила себе в архитворах Фідія і Мікель Анджело, не перестає стреміти до очищення від намулу грізного сучасного, яке загроджує, коли не цілковитим знищенням, так значним калїцтом! Стреміла до цього душа Шопенгавра, коли він у своїй теорії „Світ, яко воля уявлення" намагався ствердити істнування „розумної причини", прямував до цього і наш „старчих Сковорода", який назвавши Біблію „ложью", намагався доказати також, що — Біблія „символ великий", який „треба вміти розуміти"...

Люди з чутливою душею, світогляд яких не замикався в круг теорії Дарвіна та писань французького каноніка Ернеста Ренана, вже на передодні великої війни відчували неминучість страшної духової кризи. Богатьох охопила незрозуміла трівога і погнала на манівцї, инші довірилися силї своєї власної віри і так знаходять себе в радісному пізнанню своєї правди, якої вже ніхто не є в силі забрати від них. Такою правдою стає незломна віра в невмирущість душі людини, що свідчить про істнування самого Бога, а не тільки одної „розумної причини"...

II. ДО ПРАВДИ...

Що таке Душа? — Питання, на яке можна почути тисячі найрізноманітних відповідий, серед яких не буде бракувати навіть таких цінічних відповідий, як — „душа й у паршивого пса невмирає, бо матерія вічна"... Чи є душа матерією, — певно ніхто не каже з них. Для них далеко лише викручувати всякою казуїстикою, яко хоч раз принагти себе банкротами раціоналістичної культури. Богато вчених представників цеї культури по всякіці свого, невіри нагадують евангельського Тому, який ніяк не міг повірити в те, що Ісус міг воскреснути з мертвих аж до того часу, заки власними очами не побачив його і не обмацав своїми руками його крівавих ран... Подібно ставляться сучасні вчені матеріялисти до т. зв., окультної науки, яка має свій початок ще з давнини сивої, але починає розвиватися щойно тепер. Одна з галузів цеї науки відома нам, яко **спіритизм**, який де далі, починає набирати все більшого значіння і вже годі його замовчувати, або кидати по його адресі такими словами, як — „ширіяньство", або „самовнушення". Після того, як на протязі останніх кількох років так звані появи духів на спіритичних сеансах стали безперечним фактом, заставило нарешті деяких палких раціоналістів визнати їх правдивість, а через це саме визнати життя тих, що „померли" і істнування того, що Вічний...

Контролюючи й впучуючи невідомі зявища, ці вчені мали рацію робити це по всіх вимогах методі своєї науки, але чому-ж, після того, як вони починають науково здавати собі справу з того, що повстало перед їх очами і до чого доторкалися своїми руками, — чому вони не хочуть зупинитися трохи над тим чуттєм, що сповнює їх власну істоту в той час, як розглядають науково якесь „чудесне" явище, досліджують його, аналізують та дискутують над ним?... Чи справді дивляться вони своїми очами, чи дійсно думають власним мозком? Чи це дійсно їх власні погляди, які вони висловлюють з приводу нового „чудесного" явища? Очевидно, що ні! Очевидно тут говорять думки нашого матеріялистичного віку, який за всяку ціну хотів — би обмежити своє істнування тільки почуваннями тіла, але ніяк не чуттєм душі. Взагалі-ж майже всі приходять до того вінсновку, що крім мозку і його матерії, є ще один якийсь окремий центр, абсолют, до якого сходяться всі наші почування і який залишається тим самим навіть після загибелі тіла. Але мало того, щоб був такий центр, треба ще щоби він мав свою чутливість, память, інтелігенцію, розум, бо все це має складати собою позитивні і безумовно, абсолютні річі.

Коли ми назвемо цей єдиний центр — духом, то вживемо того слова, на котрім можуть погодитися й раціоналисти, але яке, як і всі инші слова всякої мови, матиме лише наукове мотивування, що виявляє окреми річи, на якій матеріялисти нетайно постараються збудувати питоме їх натурї нові твердження.

Натомість спіритуалист, визнаючи дух, тим самим уже вірує в його істнування, тоді, як матеріялист все ще буде дошукуватися матерії і врешті решт забреде в той кут, в якому зостається цілковита невідомість і несвідомість.

III. ПРОСВІТЛЕННЯ.

Останніми часами дається спостерігати ширше зацікавлення т. зв., духовами явищами. Зачинається шукання **себе і Бога**. Появляються і в нас нові твори, переповнені тугою душі за своїм Паном*), зменшується жах сучасного життя, хоч ще й до сього часу говоримо ріжними мовами як у часи руїни Вавилонської вежі, а тому й — „Діло далеко, далеко перед нами", як каже один із шукачів **дійсного**.

Стоїмо нарязі на порозі пізнання того **Дійсного**, за яким тужить наша душа. Запоновємо своє життє десятками й сотками ідей, бажаючи тим створити собі якусь віру. Почуваємо, що без віри в якийсь духовий абсолют, не можемо істнувати. Де далі, тим більше приходиться застановлюватися на думці про доцільність сучасної науки й минулої „псевдо" науки, яка мала також свої істини. Богато сучасних теорій матеріялистичних наук, котрі вважаються невбитними, зовсім невищують у собі того, що вже раз було відоме для людства. Хіба ж доскональна є наша **хемія**, що заявила собою **алхемію**, або **астрономія**, яка стала на зміну **астрології**? — Хемія, що дає нам нітроглицерин та динаміт, зовсім не знає камінь самоцвітів та пурпуру, які були відомі для алхемиків старої Греції. Хемія і астрономія, яко раціональні науки, поширили значно обрій природного видження, але стратили здатність відчувати зміст духового центру, що було засадою для алхемика й астролога. Виходить, що є дві правди і дві льогіки, які походять очевидно з тих двох жерел, про котрі я задував вище. — Добра і Зла. А раз такі джерела істнують, то мусить бути причина їх повстання, духовий центр, абсолют, розум, мудрість.

„Богато є річей, друже Горацію, про котрі ми не маємо ні найменшого поняття"... — каже Шекспировський Гамлет. Анальогічна думка просвічується і в евангелиста Іоана, який передає: „Блаженні ті, що вірують, хоч очі їх не бачили". Ця фраза має тим більше значіння, що відноситься до невірного Томи, скоро після того, як він наочно пересвідчився в тому, що говорилі йому апостоли про воскресення Ісуса.

Та, на жаль великий в наші часи мало хто над цим думає, а тому, поки-що, справою духового просвітлення людства займаються виключно одні спіритисти, досліди яких над таємницями духа де далі глибнають і ширшають, а число переконуючих фактів про безсмертність людського духа невмовірно зростає...

Помимо ріжних казок та легенд устних, в яких чимало є й чистісенької фантазії, раз у раз стріваємо на сторінках газет фактичні повідомлення про надприродні зявища в області духа, які викликають живе зацікавлення навіть серед самих байдужих.

Останніми часами, а саме: на протязі одного грудня на терені одої лише Галичини та Волині занотовано зверх тридцяти випадків т. зв., спірітуальних зявищ. З газетних повідомлень знані такі випадки появи „духів", де немогло бути ні найменших сумнівів. Один львівський директор банку, вертаючи пізно додому з більшими грішми і остерігаючись нападу бандитів, тримав весь час у руці револьвера. Але вже тоді, коли подзвонив коло дверей свого мешканя, **револьвер сам собою зник кудись**, хоч рука зіставала стиснутою, як була. Самі старанні розшуки не дали ніяких наслідків і тільки вже після того, як випадок був оголошений в газетах, револьвер знайшовся в посіданню кобровника одніяк спіритичний чуртком, якому „приняє дух під час сеансу". В одному селі коло Рогатина, з якогось часу коло одної селянської хати стала зявлятися якась таємнича тінь, яка зазирала у вікно... Це нагадує казку, одначе що тінь бачили десятки осіб і нею зацікавилася преса... Та із усіх цих зявищ є найхарактерніший наближаючим поява духа вікрого десятилітнього хлопчика в Бродах, звістками про яке переповнені тепер усі краєві часописи... Це зявище цікаве навіть для самих спіритистів, бо виникає саме собою, а не на спеціяльні викликання, що практикуються в спіритичних колах. Відхилено засуду до „того світу", але як його приймуть, — невідомо. Наразі подам лише самі голі факти, щодо цього як то подала їх преса і як особисто осягнув про них належні відомости.

*) І. Котельник: „Люди Богові".

IV. „З ТОГО СВІТА".

В греко-католицького декана в Бродах о. Миколи Демчинського загально шанованого з боку мешканців усіх національностий, перед двома літами помер на десятерню його 10-літній син, Василько Демчинський, якого після належного церковного обряду, поховано на місцевому цвинтарі.

З якогось часу ціле місто Броди схвильовано заговорило про незвичні медіуличні зявища: в тій самій кімнаті, де мешкав покійний Василько на протязі всього свого дитинства, раз у раз стали зявлятися його „дух". На звичайному, військового зразка ліжка, на якому спав покійний, тепер спить його молодший брат — Славко, який одночасно є медіумом, що прислугується для звязку покійного з родиною. Під ліжком яко памятка по покійному, стоїть деревляна скринька, в якій переховуються його книжки і приладдя до писання.

Вечером між 7-ою і 9-ою год., коли Славко покладеться до ліжка спати, в кімнаті зачинають творитися ріжні дивні річі. — Меблів кімнати зачинають рухатися й пересовуватися з місця на місце, а в скриньці чується якийсь шелест та стукання.

Тим явищем особливо уважно занялася сестра покійного, по імени Марійка, яка ставить „духові" ріжні запитання й одержує від нього докладні відповіді. Дальшими спробами порозуміння з „духом" відбувалося при темному світлі за допомогою **стукання**, на які невидимий дух охоче відповідав тимже. Врешті, на згаданій уже скриньці стали класти папір і олівець. На писані запитання „дух" давав також писані відповіді. Після кожної написаної відповіді скринька сама собою висувалася з під ліжка на середину кімнати, скидала з себе папір і олівець, після чого надзвичайно швидко верталася назад на своє давне місце під ліжко. Присутні при тому мають таке враження, начеб-то хтось відсовував її руками.

А так, як той дух останніми часами став заявлятися щоденно, то Марійка Демчинська за декілько тижнів назбирала надзвичайно богато листів „духа" рівнож і власних записок зі своїми поміченнями та враженнями.

Наочні свідки стверджують що в тім часі, коли „дух" пише, **можна чути скрипіння олівця**, а коли „дух" не хоче комусь дати відповіді, **так ломає олівець**. Так само і на сеансах зі **стуканням** уже декілька раз „дух" виключав із числа участників сеансу не симпатичних собі осіб, особливо тих, що ставляться байдуже, або й цілком не вірять в можливість надземного життя людської душі.

Також стверджено, що тоді, коли відійшов Василько, і нікоми не зявляється, коли нема на ліжку Славка.

Це явище, як у Бродах, так і в околицях було усім добре відомим якихсь уже пару місяців і щоденно в о. Миколи Демчинського збиралася по декілька осіб, які з надзвичайною цікавістю стежили за ходом розмови з „духом". Щойно після 20 грудня ц. р. в газетах появилися нотатки відомости про це надзвичайне зявище і справа набрала ширшого розголосу. Особливо після того як деякими часописами було вміщені фотографічні знімки письма „духа", справою зацікавилися вчені й звичайна інтелігенція, а в тім і офіційні установи церковні.

Поляки негайно вислали для досліду справи спеціяльну комісію з проф. д-ром Твардовським, а слідом за ним звернув свою увагу і греко-католицький митрополичий Ординаріят, який також вислав до Бродів для протоколярного провірення надзвичайних явищ у грат. парохіяльному домі комісію з двох професорів-докторів і трьох священиків.

Обидві комісії мають оголосити в цій справі свої висліди. Зміст цих вислідів уже тепер можна відгадати хоч-би по тій заяві, яку вмістила в 44 числі львівської „Свободи" комісія від Митрополичого Ординаріяту. Наводимо дословно:

„З огляду на це, що незвичайні явища в греко-катол. парохіяльному домі в Бродах набрали великого розголосу, вже то кілька разів підносила їх також преса, а одна з польських газет (Газета Порранна) з дня 23 грудня с. р.) подала навіть імена і призвища родини священика, в домі якого це діється, комісія Митропол. Ординаріяту, яка прослідила цю справу на місці, з відома Ординаріяту подає свої сумаричні ствердження до публичної відомости.

„Звідомлення, подавані про цю річ у ріжних часописах, не є всі стійні. До комісії входили: о. д-р Д. Дорожинський, о. д-р Г. Костельник, о П. Кисіль Ч. С. В. В. і лікарі: д-р Святослав Балей та д-р Ол. Барвінський. Ані один з лікарів не зявився на місце (д-р Барвінський захорів, а д-р Балей був перепокоєний (?!). В днях 15. і 16. грудня с. р. комісія в складі трьох названих членів переслухала з поміж численних побічних свідків 16-ьох вибраних, між якими були Українці, Поляки й Жиди, а по званню священики, ґімназіяльні професори, урядники староства і державної поліції; 14-ох з тих свідків зложило свої зізнання під присягою, (2-ох не складало присяги з побічних причин), і списано з ними протоколи. Дня 15. і 16. грудня вечером члени комісії (в присутности 20-ьох **инших свідків**) **й самі мали нагоду бути наочними свідками тих незвичайних явищ.**

„Ці явища зачалися з кінцем жовтня ц. р., — спершу трясенням пересовуванням деяких річей у кімнаті, відтак стуканням й вибубнюванням ріжних арій, а по порозумінню з домашніми, також самочинним писанням і навіть забиранням ріжних (дарованих) предметів. З причини тих явищ можна порозумітися мовою й письмом, а вона реагує як самостійна інтелігенція, приходить і відходить не на жадание, ані на спіритичне викликання, але сама від себе. Постійно і вперто називає себе духом та ідентифікується у бл. н. синком тамошнього пароха, Василькою, який помер 26. IX. 1920 р., маючи не сповна 10 літ. Знає подрібно всі тайни й окдаує всі психічні властности покійного Василька.

„Після однозгідного зізнання всіх свідків без виїмку, як також після совістного і всестороннього розслідження й переконання членів комісії всякий обман при тих явищах безоглядно виключений. Природними силами ці явища — після однозгідного переконання всіх свідків — ніяк не дасться вияснити. Акти доходження в своїм часі будуть проголошені".

Отже: не казка і не легенда, а дійсність! Про те, як його зрозуміти, годі питатися в наших натуралистів, які тепер починають щось говорити про можливість „віднайдення ключа до метафізики"... У всякому разі спіритисти також мусять застановитися над цим явищем, тим більше, що воно містить у собі так богато нового, що невідомого в історії розвитку спіритизму, яко окультної науки. Ті, що все відкидають, мають нагоду подумати над тим, чи дійсно вони мали рацію, в ми-ж чекатимемо дальших доходжень у цій справі, щоби зробити належні висновки.

Живемо в часи, коли вся земля сповнена зля, а тому туга душі людства мусить знайти щось для своєї віри в невмирущість*).

1922 р. 28. грудня, м. Львів.

*) Автор цеї статті на підставі численних документальних даних виявляє цілу кількому, спеціяльно приємну справі — як його, так і инших вчених, що мають спіритуалістичний характер, з вроженє й видання американським видавництвом. — Редакція.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукую у важній справі, свого шваґра ЮРКА КОМЯКА, с. Уніжі, пов. Дрогобич, Гал. Має перебувати десь у Філядельфії або поблизько. Хтоби о нім знав або ми сам нехай зголоситься на мою адресу: **Сень Шемрик, Box 74, Idamar, Ind. Co., Pa.** 24-2

ПАРОХІЯ св. Михаїла в Новім Єрсеї, Конн. повнує на посаду дяка-учителя, котрий є певний себе на низші питання: Провадження вірного парохіяльному уставу, умиє хорувати час від часу показувати і концерти. Платня після умови. Посада до обняття сейчас. Інтересовані звертаються на адресу: **Mr. Karol Stefan, 253 Chapel St., New Haven, Conn.** 25-2

ЧИ ВИ МАЄТЕ ПРИЩІ ПО ЛИЦИ, ЧОЛІ, БОРОДІ І КАРКУ?

Ви напевно хопили до ріжних лікарів, пробували ріжні мила і крими, і сварагтеже, що нічого не помагають і не пологи Вам. Єсли так, спробуйте фамілєю РОЗЕЛЛ на наше ринко. Ми сварантуємо, що РОЗЕЛЛ усуне ваші прищі з Вашого лиця або зверемо гроші назад. Ціна фляшки лише 1 доляр. Пишіть по українськи. Гроші посилайте в реджістованім листі або моней ордер на адресу:

ROSELLA CHEMICAL CO.,
Patterson Station
Box 214, Baltimore, Md.

CUNARD
НА УКРАЇНУ ЗА 12 ДНІВ
Найшвидша подяка дорога.

Виїзд під особистою опрудою з безпосередними пересїдками в Саутгемптон, Ліверпуль, Гавре, Мемель і Лібаву від одного з найбільших найновійших пароходів які відходять з Ню Йорку кождого вівторка.

Квитки для всіх третьокласних пасажирів.

МАВРИТАНІЯ, АКВІТАНІЯ, БЕРЕНГАРІЯ

Пересилка границі до Совітської Росії і на Україну під повною ґарантією.

Також платні наперед тікети Совітської Росії.

Кождий книжочки.

За шифкарами й інформаціями звертайтеся до наших аґентів.

CUNARD LINE
25 Broadway
New York

ЗНАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХИРОПРАКТОР
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
лічить рішні задавнені недугти так
МУЩИН ЖЕ ЖЕНЩИН
це уживаючи медецини.

Ню Йорк офіс: 335 E. 18th Street
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. веч. В неділі від 10 до 1.
Passaic, N. J. офіс: 52—2nd Street,
Вівторок, четвер, субота, від 2. до 8. вечер.
Bayonne, N. J. офіс: Berghoff Bldg., 22nd St. & Broadway
Вівторок і четвер від 2. до 8. вечер
Субота від 2. до 7. вечер.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 5072
коло Церкви св. Юрія
Говорить по українськи.
Лічить успішно недугти мущин, женщин і дітий.
Найнадкерійші електричні апарати.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
DR. S. M. KAUFMAN
спеціяліст хронічних і инших внутрішних недуг, акушер.
Години офісові від 1. до 8.30 веч.
111 E. 7th Street, New York
НОВИЙ ОФІС В ASTORIA, L. I.
Год. офісові від 9.30 до 12. в пол.
488—8th Ave., Astoria, L. I.
Telephone: Astoria 2572

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недугти мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає безкоштну порду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
між 17-ою і 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 4438 Lexington

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і инших недуг, пасиваліє нервів, ревматизм, острі нервові і кривеві недугти.
Лікарка Жінок.
Dr. ZINS
110 E. 16 St., NEW YORK
Між 4th Ave. і Irving Place.
Години від 9. рано до 8. вечер
Неділя від 9. рано до 4. вечер